

Postbus 718, 6800 AS Arnhem, Nederland
Ministerie van Economische Zaken

DATUM	18 maart 2015
ONZE REFERENTIE	CDV 15-046
BEHANDELD DOOR	Jan-Paul Dijckmans
E-MAIL	Jan-Paul.Dijckmans@tennet.eu
AANTAL BIJLAGEN	2

BETREFT Zienswijze TenneT internetconsultatie AMvB STROOM

Geachte heer, mevrouw,

Op 23 februari jl. is de internetconsultatie gestart van de concept Algemene Maatregel van Bestuur (verder: AMvB) behorende bij het wetgevingstraject STROOM. Zoals u reeds opmerkt in de Nota van toelichting, wordt in de AMvB regelgeving die in of onder de Elektriciteitswet 1998 en de Gaswet tot stand is gebracht gebundeld en gemoderniseerd. Daarnaast worden enkele nieuwe onderdelen uitgewerkt, te weten investeringsplannen voor systemen, schadevergoeding bij wind op zee en de redundantie van het transmissiesysteem voor elektriciteit. In deze zienswijze zal TenneT met name op deze nieuwe elementen ingaan. Daar het wetsvoorstel STROOM en de concept AMvB sterk met elkaar verweven zijn, zal TenneT waar nodig tevens opmerkingen maken over het wetsvoorstel. Voor het artikelsgewijze commentaar op de concept AMvB en de bijbehorende Nota van toelichting verwijst TenneT naar bijlage 1 bij deze zienswijze.

Deze zienswijze is niet vertrouwelijk en is opgesteld namens TenneT TSO B.V. en TenneT Holding B.V. (daar waar het de infrastructuurgroep betreft). De zienswijze van Netbeheer Nederland wordt door TenneT op hoofdlijnen onderschreven; daar waar de zienswijze van TenneT ten aanzien van bepaalde artikelen in meer of mindere mate anders luidt dan het commentaar van Netbeheer Nederland, prevaleert de zienswijze van TenneT.

Tijdspad tot aan 1 januari 2016

Hoewel TenneT bewondering heeft voor de stappen die reeds zijn gezet, is het volgens TenneT een uitdaging om de inwerkingtredingsdatum van 1 januari 2016 te realiseren, gelet op het grote aantal voorgestelde wijzigingen in zowel het wetsvoorstel STROOM als onderhavige concept AMvB. Om de overheidsdoelstellingen op energiegebied te kunnen halen, dienen de desbetreffende beleidsinhoudelijke wijzigingen, zoals bepalingen met betrekking tot het transmissiesysteem op zee, tijdig ingevoerd te worden. Tijdige invoering is ook van belang opdat de wijzigingen kunnen worden meegenomen in de nieuwe reguleringsperiode van TenneT die aanvangt op 1 januari 2017. TenneT verwacht dat zij dan de noodzakelijke investeringen in het transmissiesysteem kan realiseren, met name de investeringen ter inpassing van wind op zee en wind op land.

Naast de zorg ten aanzien van de tijdige inwerkingtreding, wil TenneT u erop wijzen dat het van belang is dat alle wet- en regelgevingen met betrekking tot STROOM gecoördineerd in werking treden. Zowel in het wetsvoorstel als in de concept AMvB staan verwijzingen naar ministeriële regelingen. TenneT heeft nog geen zicht op de inhoud van deze ministeriële regelingen en kan daarom ook nog geen integraal oordeel vormen over bepaalde onderwerpen die opgenomen zijn in het wetsvoorstel en de concept AMvB. TenneT neemt aan dat u ook deze ministeriële regelingen in werking wil laten treden op 1 januari 2016, zodat met betrekking tot energierecht vanaf die datum een werkbare situatie zal ontstaan. Natuurlijk is TenneT bereid mee te denken en de ministeriële regelingen verder uit te werken. Ten aanzien van de Codes is TenneT verheugd dat een overgangsbepaling is opgenomen in het wetsvoorstel, maar ook hier geldt: een integraal oordeel kan pas gevormd worden indien alle relevante wet- en regelgeving beschikbaar is.

Kernpunten

In deze zienswijze zal TenneT met name ingaan op de voor TenneT relevante inhoudelijke wijzigingen die beoogd zijn met de concept AMvB, te weten: het investeringsplan, schadevergoeding wind op zee en de redundantie van het transmissiesysteem voor elektriciteit. Daarnaast heeft TenneT enkele opmerkingen aangaande het wetsvoorstel STROOM, te weten: het toepassingsbereik, het uitzonderingsverbod en de bepaling met betrekking tot flexibele taken.

I Investeringsplan

Algemeen

TenneT omarmt het centrale idee achter het investeringsplan. Het geeft enerzijds investeringszekerheid aan de systeembeheerder door het expliciet onderkennen van nut- en noodzaak van investeringen. Anderzijds legt de systeembeheerder over het investeringsplan verantwoording af aan de markt, de toezichthouder en het Ministerie van Economische Zaken (verder: EZ). TenneT investeert in haar elektriciteitsnet ten behoeve van de leveringszekerheid en de transitie naar duurzaam, daarom is investeringszekerheid een randvoorwaarde die vervuld moet zijn door flankerende wet- en regelgeving.

Invulling ministeriële regeling

In artikel 5.3 lid 4 van de concept AMvB staat dat bij ministeriële regeling nadere regels *kunnen* worden gesteld aan de inhoud van een investeringsplan. TenneT benadrukt dat een ministeriële regeling zeer wenselijk, dan niet noodzakelijk, is. Met alleen de bepalingen in het wetsvoorstel en de concept AMvB is onvoldoende helder hoe het investeringsplan nader ingericht dient te worden. Graag denkt TenneT met u mee ten aanzien van de invulling van de ministeriële regeling.

Relatie investeringsplan transmissiesysteem op zee en land

Uit de reeds bij TenneT bekende documenten is niet op te maken of het investeringsplan transmissiesysteem op zee een apart document is of dat dit plan integraal onderdeel uitmaakt van het investeringsplan van het transmissiesysteem op land. TenneT heeft voorkeur voor één integraal investeringsplan voor het systeem op zee en op land. Een geïntegreerd plan geeft de mogelijkheid om de

ontwikkelingen van het systeem op zee en het systeem op land in onderlinge samenhang te bezien en te optimaliseren. Daarnaast is het efficiënter om één integraal plan op te stellen en ter consultatie voor te leggen.

Eenmalig eerste plan voor transmissiesysteem op zee

In de Nota van toelichting op de concept AMvB is opgenomen dat eenmalig een uitzondering wordt gemaakt voor de indieningstermijn van het eerste ontwerp investeringsplan transmissiesysteem op zee. Het eerste investeringsplan dient uiterlijk binnen een maand na inwerkingtreding van de AMvB ingediend te worden. Voor TenneT is deze termijnbepaling in principe haalbaar. Graag treedt TenneT de komende maanden in overleg met EZ en de toezichthouder voor nadere afstemming.

Zekerheid investeringen ontsluiting wind op land voor de eerst komende jaren

Het ontwerp investeringsplan dient uiterlijk 1 januari 2018 ter toetsing voorgelegd te worden aan de toezichthouder en, voor TenneT, ook aan EZ. TenneT merkt op dat systeembeheerders eerder zekerheid nodig hebben ten aanzien van investeringen om wind op land te ontsluiten. De in de concept AMvB voorgestelde datum betekent dat de systeembeheerder niet eerder dan 2018 een vastgesteld investeringsplan heeft waarbij de investeringen voor de ontsluiting van wind op land nuttig en noodzakelijk worden geacht. Een oplossing voor dit knelpunt zou kunnen worden gevonden door deze beoogde investeringen voor ontsluiting van wind op land nu reeds op te nemen in het op te leveren KCD per 1 december 2015 en in een overgangsregeling te bepalen dat de investeringen opgenomen in het laatstgenoemde KCD expliciet worden erkend als nuttig en noodzakelijk.

Investeringsplan - inhoud

In artikel 5.3 lid 1 van de concept AMvB staat dat de systeembeheerder in zijn investeringsplan voor het systeem op land het volgende beschrijft: (a) voortgang/realisatie van geplande investeringen in de twee jaar voorafgaand aan het investeringsplan, (b) analyse van ontwikkelingen in de energiemarkt uitmondend in scenario's en (c) de voorgenomen investeringen.

Analyse van ontwikkelingen in de energiemarkt uitmondend in scenario's (b)

Het investeringsplan beschrijft onder andere de ontwikkelingen in de energiemarkt en een analyse van deze ontwikkelingen aan de hand van scenario's. De transmissiesysteembeheerder voor elektriciteit die een transmissiesysteem op zee *beheert* heeft de ontwikkelingen in de energiemarkt en de analyse van de ontwikkelingen aan de hand van scenario's niet te beschrijven, conform artikel 5.3 lid 2 van de concept AMvB. Dit lid is volgens TenneT niet geheel juist geformuleerd. TenneT neemt aan dat bedoeld is dat voor het transmissiesysteem op zee het scenario niet hoeft te worden opgenomen in het investeringsplan en derhalve geen onderdeel is van de consultatie en van de toets van de toezichthouder en EZ. Immers het scenario voor wind op zee is door de Minister opgesteld en besluitvorming hierover vindt plaats in de Ministerraad. Consultatie of toetsing van het scenario voor wind op zee door de markt, toezichthouder en EZ is daarmee overbodig omdat de integrale belangenafweging en politieke besluitvorming reeds heeft plaatsgevonden. Echter de formulering van artikel 5.3 over de inhoud van het investeringsplan is zodanig dat TenneT ook voor het transmissiesysteem op land geen marktontwikkelingen en scenario's hoeft op te

nemen in het investeringsplan. Dat kan niet de bedoeling zijn omdat juist hierover een consultatie van de markt een zinvolle bijdrage kan leveren.

Een mogelijke oplossing zou kunnen zijn om bij de bepalingen over de inhoud van het investeringsplan een duidelijk onderscheid te maken tussen de onderwerpen die aan de orde dienen te komen bij het plan voor het transmissiesysteem op zee en de onderwerpen die onderdeel uitmaken van het plan voor een transmissiesysteem op land. Daarbij zij opgemerkt dat het voor de leesbaarheid van het investeringsplan ten aanzien van het transmissiesysteem op zee wel wenselijk is het overheidsscenario globaal te beschrijven. De marktconsultatie en de beoordeling door de toezichthouder en EZ zal echter niet gericht zijn op het overheidsscenario, maar veel meer op de toets of de voorgenomen investeringen volgen of noodzakelijk zijn om het scenario voor wind op zee maximaal te faciliteren.

TenneT ondersteunt het idee om voor de analyse van toekomstige ontwikkelingen in de energiemarkt de Nationale Energieverkenning als uitgangspunt te hanteren. Dit bevordert dat alle systeembeheerders hetzelfde globale vertrekpunt nemen voor hun inschatting van toekomstige ontwikkelingen. Bij de analyse van de ontwikkelingen zou in de toelichting expliciet opgenomen kunnen worden dat de transmissiesysteembeheerder ook rekening dient te houden met internationale ontwikkelingen die kunnen leiden tot bijvoorbeeld transitstromen.

In de Nota van toelichting staat dat de systeembeheerder vroegtijdig eventuele dreigende tekorten aan capaciteit signaleert en maatregelen neemt om te verzekeren dat hij kan voldoen aan de gevraagde capaciteit. Het voldoen aan de gevraagde capaciteit is beperkter en reactief van aard dan het proactief nemen van maatregelen om dreigende tekorten aan capaciteit tijdig te ondervangen. Voor de systeembeheerders is het wenselijk om anticiperend te kunnen investeren zodat geïnvesteerd wordt in de structurele optimale netoplossing in plaats van reactief te investeren op individuele verzoeken van systeemgebruikers om capaciteit. De Nota van toelichting zou hierop aangepast moeten worden.

Voorgenomen investeringen (c) - belangenafweging

In de tekst van de Nota van toelichting staat het volgende: *"Het is de verantwoordelijkheid van de systeembeheerder om relevante ontwikkelingen en bijbehorende risico's voor het systeem tijdig te signaleren en daarbij passende maatregelen te nemen. Hierbij weegt de systeembeheerder de verschillende belangen af (zoals betrouwbaarheid, betaalbaarheid, veiligheid, etc)".* Deze laatste zinsnede inzake de belangenafweging kan geen onderdeel uitmaken van de onderbouwing van de voorgenomen investeringen. De belangenafweging tussen betaalbaarheid, betrouwbaarheid en duurzaamheid is bij uitstek een politiek vraagstuk en dient te resulteren in wettelijke verplichtingen van de systeembeheerders. Bij betrouwbaarheid is dat ook duidelijk gedaan in de netontwerpcriteria en bedrijfsvoeringscriteria zoals die verankerd zijn en worden in het wetsvoorstel en concept AMvB. Daaraan voorafgaand heeft de politiek afgewogen welke betrouwbaarheid gewenst is tegen welke kosten. De systeembeheerder zou de belangenafweging niet hoeven te betrekken bij de onderbouwing van de nut- en noodzaak van de voorgenomen investeringen in het investeringsplan. Het wettelijk kader dient zodanig helder te zijn dat de systeembeheerder aan de hand van de wettelijke regels kan onderbouwen waarom hij tot de voorgenomen investeringen komt.

Voorgenomen investeringen (c) - omschrijving onderzochte alternatieven

In de Nota van toelichting staat dat de systeembeheerder van de belangrijkste projecten een omschrijving opneemt van de onderzochte alternatieven en het besluitvormingsproces om te komen tot de voorgestelde investeringen. TenneT ziet dit begrip 'belangrijkste projecten' graag nader gedefinieerd, bijvoorbeeld zijnde de investeringen die van nationaal belang zijn (RCR) waarbij een samenvatting van de alternatieven en het besluitvormingsproces volstaat.

Procedure/consultatie

Het idee achter de consultatie, waarin partijen hun reactie en zienswijze kunnen indienen, wordt door TenneT onderschreven. Met name op het onderdeel marktontwikkelingen en scenario's voor het transmissiesysteem op land acht TenneT dit nuttig. TenneT heeft echter twee belangrijke kanttekeningen met betrekking tot wie en wat geconsulteerd wordt.

a. Wie consulteren?

In de Memorie van toelichting op het wetsvoorstel staat dat 'belanghebbenden' geconsulteerd moeten worden. In de Nota van toelichting bij de concept AMvB is opgenomen dat belanghebbenden kunnen reageren in de consultatie. In artikel 5.4 lid 1 van de concept AMvB is onbepaald gelaten wie een rol kunnen spelen in de consultatie. Een punt van zorg blijft dat TenneT niet weet welke organisaties nu precies een rol mogen en kunnen spelen in de consultatie. Het zou gewenst zijn om hier meer duiding aan te geven door te definiëren welke organisaties (in ieder geval) gezien moeten worden als te consulteren partijen. Voorkomen moet worden dat TenneT in het totstandkomingsproces ook moet bepalen wie een reactie mag geven in de consultatie en wie niet.

b. Wat consulteren?

De huidige artikelen gaan ervan uit dat de consultatie gaat over de analyse van de toekomstige marktontwikkelingen én de voorgenomen investeringen. TenneT zou het logischer vinden als de marktconsultatie zich zou beperken tot de marktontwikkelingen, omdat de marktpartijen hier ook een eigen inbreng in hebben. Het consulteren van de voorgenomen investeringen is niet logisch en ook niet wenselijk; marktpartijen kunnen het werk van systeembeheerders, het doen van de netberekeningen en het daarmee onderbouwen van de voorgenomen investeringen, niet beoordelen omdat ze hiervoor niet de expertise en benodigde berekeningsmodellen hebben. Ook kan dit ertoe leiden dat het hele totstandkomingsproces van een investeringsplan anderhalf tot twee jaar in beslag gaat nemen omdat mogelijk het 'rekenwerk' overnieuw moet plaatsvinden indien er aanpassingen worden gemaakt in de marktscenario's.

Procedure/ tijdsverloop

De procedure zoals uitgewerkt in artikel 5.4 van de concept AMvB geeft een duidelijke datum voor de indiening van het ontwerp investeringsplan bij de toezichthouder en EZ. Ook wordt de reactietermijn in de consultatiefase (4 weken) en de termijn waarbinnen EZ de beoordeling/toetsing doet beperkt in de tijd (12 weken). De beoordeling van de toezichthouder en de overige processtappen zijn niet voorzien van een doorlooptijd.

Voor de transparantie in de procesgang is het aanbevelenswaardig om ook aan de andere processtappen een tijdsduur te hangen. Bijgaand een voorzet:

- Consultatie (4 weken);
- Verwerken reacties consultatiefase in ontwerp investeringsplan en verzending naar de toezichthouder en EZ (12 weken);
- Beoordeling toetsing toezichthouder en EZ (12 weken, ervan uitgaande dat beide beoordelingen parallel plaatsvinden);
- Verwerken beoordeling toezichthouder en EZ in definitief plan zoals door de systeembeheerder zelf wordt vastgesteld (12 weken).

Graag treedt TenneT met EZ in overleg om gezamenlijk te komen tot een goede procesgang en tijdslijn.

In de Nota van toelichting op de concept AMvB is opgenomen dat voor significante wijzigingen een wijzigingsvoorstel wordt ingediend. Niet nader gedefinieerd is wat significante wijzigingen zijn. Om mogelijke discussies in de toekomst te voorkomen, ziet TenneT graag een nadere uitwerking van dit begrip.

Artikel 5.4 lid 6 van de concept AMvB gaat in op het publiceren van het vastgestelde investeringsplan. Impliciet kan uit het artikel opgemaakt worden dat het investeringsplan is vastgesteld, indien er niet binnen 12 weken een bindende gedragslijn wordt opgelegd door de toezichthouder of Minister, of als TenneT de bindende gedragslijn heeft opgevolgd. Onduidelijk is of de vaststelling van het investeringsplan een 'stilzwijgende' vaststelling is of dat de systeembeheerder zelf het plan moet vaststellen. Graag ziet TenneT een additioneel lid toegevoegd in dit artikel, waarin blijkt wanneer en hoe het investeringsplan wordt vastgesteld.

Procedure/ toetsingskader toezichthouder en EZ

In de concept AMvB is geregeld dat de toezichthouder het investeringsplan onderzoekt op de volgende punten:

- a) voldoet het aan de vormvereisten;
- b) heeft het een deugdelijke financiële onderbouwing; en
- c) is de noodzaak van de investeringen voor het vervullen van de wettelijke taken van de systeembeheerder aangetoond.

Het toetsingskader van de toezichthouder dient specifiek, meetbaar en objectief te zijn. De zinsnede 'deugdelijke financiële onderbouwing' voldoet volgens TenneT niet als norm. Een nadere duiding van deugdelijk financieel onderbouwd is wenselijk.

II Schadevergoeding wind op zee

Ten aanzien van de schadevergoedingsregeling bij te late oplevering of niet-beschikbaarheid van het transmissiesysteem op zee (paragraaf 5.7 van de concept AMvB), merkt TenneT op dat moet worden voorkomen dat de regeling tot uitvoeringsproblemen leidt. Het ontbreken van een concreet toetsings- of

uitvoeringskader maakt een eenduidige beoordeling van de rechtmatigheid van een compensatieclaim onmogelijk. In de concept AMvB worden open eisen gesteld aan het ontstaan van het recht op schadevergoeding. Immers, de producent dient aannemelijk te maken dat het windpark gebruiksklaar zou zijn geweest als daar niet vanaf was gezien om de schade te beperken en dat de getroffen maatregelen noodzakelijk zijn geweest ter beperking van de schade. TenneT zal zich moeten vergewissen van de correctheid van claims alvorens tot betaling over te gaan. Voor de doorbelasting van schade-uitkeringen in de transporttarieven is TenneT vervolgens afhankelijk van de toezichthouder. De praktijk leert dat verschil in wetsinterpretatie tussen TenneT en toezichthouder mogelijk is. Om dit te voorkomen, zou in de concept AMvB moeten worden vastgelegd dat de toezichthouder uitvoeringsrichtlijnen opstelt en/of een toetsings- en uitvoeringskader opstelt dan wel goedkeurt, (zoals bij de Bundesnetzagentur in Duitsland), zodat voor de producent duidelijk is hoe hij zijn claim moet onderbouwen en voor TenneT duidelijk is waarop zij moet toetsen.

De uit te betalen compensatievergoedingen dienen zonder vertraging te worden vergoed zodat wordt voorkomen dat TenneT relatief grote bedragen moet voorfinancieren. Door nauwe afstemming tussen TenneT en windparken zou een inschatting kunnen worden gemaakt van de tijdsduur van vertraging en daarmee de financiële schade die windparken mogelijk zullen lijden. In Duitsland worden de compensatievergoedingen voor windparken t-0 vergoed (Sectie 17f (4) EnwG en bijbehorende richtlijnen van de BNetzA, oktober 2013). Bij de vaststelling van de tarieven betreft de toezichthouder dan de geschatte compensatievergoedingen voor het daarop volgende jaar (ofwel dekking via de tarieven of via de door de Minister verstrekte subsidie voor het transmissiesysteem op zee (conform artikel 11.6 van het wetsvoorstel). In ieder geval zou er een wettelijke voorziening moeten worden opgenomen.

III Redundantie van het transmissiesysteem voor elektriciteit

Ten tijde van de consultatieperiode van de concept AMvB zijn EZ, TenneT en de regionale netbeheerders (vertegenwoordigd door Netbeheer Nederland en Liander) gezamenlijk in overleg getreden over artikel 5.2 van de concept AMvB en de behorende passage in de Nota van toelichting. Uitgangspunt van artikel 5.2 is dat dit artikel dusdanig geformuleerd dient te worden dat het aansluit bij de conclusies van het rapport 'Kwaliteitsnorm enkelvoudige storingsreserve in het Nederlandse hoogspanningsnet' (augustus 2013), inclusief de besluiten en resultaten uit vervolgonderzoeken. Het gesprek tussen EZ, TenneT en regionale netbeheerders heeft geresulteerd in een nieuw concept van artikel 5.2 en de bijbehorende Nota van toelichting. TenneT heeft dit concept bijgevoegd bij deze brief onder bijlage 2. Resterende opmerkingen ten aanzien van dit artikel zijn opgenomen in bijlage 1.

IV Opmerkingen wetsvoorstel

Zoals TenneT reeds heeft aangegeven, zijn de concept AMvB en het wetsvoorstel dusdanig met elkaar verweven dat zij niet los van elkaar kunnen worden gezien. TenneT plaatst daarom hierbij enkele

opmerkingen over het wetsvoorstel.

Toepassingsbereik (artikel 1.3 wetsvoorstel)

Artikel 1.3 van het wetsvoorstel luidt: "*Deze wet en de daarop berustende bepalingen zijn mede van toepassing op binnen de exclusieve economische zone gelegen productie-installaties, gasopslaginstallaties, LNG-installaties, interconnectoren en transmissiesystemen op zee.*"

TenneT concludeert hieruit dat het kennelijk niet de bedoeling is geweest om in de exclusieve economische zone (EEZ) het hele wetsvoorstel van toepassing te verklaren, anders had het artikel zich niet specifiek gericht op productie-installaties, gasopslaginstallaties, LNG-installaties, interconnectoren en transmissiesystemen op zee. Voor TenneT is het nu niet helemaal duidelijk welke artikelen wel of niet van toepassing zullen zijn binnen de EEZ. Het lijkt TenneT wenselijk om in de wet expliciet op te nemen welke artikelen en bepalingen binnen de EEZ wel (of: welke niet) van toepassing zijn. In artikel 5.35 lid 1 met betrekking tot een interconnectorbeheerder en in artikel 5.36 lid 1 met betrekking tot een beheerder van een GDS is dit namelijk wel gedaan.

Uitbestedingsverbod (artikel 4.11 lid 3 wetsvoorstel)

Dit artikel bevat een ongeclausuleerd verbod voor de systeembeheerder om werkzaamheden uit te besteden aan ondernemingen die elektriciteit of gas produceren, leveren of daarin handelen. Dit gaat verder dan het oorspronkelijke bemoeienisverbod van de huidige Elektriciteitswet 1998. Het bepaalde in het wetsvoorstel wringt met de huidige praktijk van TenneT waarin aan productie-, handels- of leveringsbedrijven verbonden adviseurs en infrastructuurbedrijven worden ingehuurd. Praktisch gezien kunnen opdrachten aan consultants als Ecofys (onderdeel van Eneco) in de toekomst niet meer worden gegund en ook het uitbesteden van installatiewerkzaamheden aan technische installatiebedrijven die onderdeel uitmaken van een energieconcern (gedacht kan worden aan Cofely) is dan niet langer mogelijk, terwijl de specifieke expertise voor dergelijke opdrachten juist in die sector te vinden is.

Meer principieel is het bezwaarlijk dat systeembeheerders aanbestedingsplichtige bedrijven zijn, die bij het tenderen van opdrachten aanbieders zouden moeten uitsluiten van mededinging omdat deze onderdeel uitmaken van een productie-, handels- of leveringsbedrijf. TenneT vraagt zich af of hoe de introductie van deze impliciete uitsluitingsgrond zich verhoudt met de regels van het aanbestedingsrecht, gezien de bestendige Europese rechtspraak omtrent de opvatting dat de aanbestedingsrichtlijnen een limitatieve opsomming geven van de uitsluitingsgronden die verband houden met de professionele kwaliteiten van een inschrijver. Zie bijvoorbeeld de uitspraak van het Europese Hof van Justitie van 13 december 2012, C-465/11.

TenneT pleit voor een verdere uitwerking in de concept AMvB wat onder de in het artikel genoemde 'werkzaamheden' wordt verstaan. TenneT is van mening dat het uitbestedingsverbod beperkt zou moeten worden tot handelingen van systeembeheer die de kerntaken van de netbeheerder betreffen, niet het bouwen van elektrische installaties of technisch advies en dergelijke. Systeembeheerders kunnen anders bijna nergens meer terecht en de concurrentie tussen technische dienstenaanbieders wordt onnodig ingeperkt. Het voorkomen van ongeoorloofde informatie-uitwisseling tussen het ingehuurde bedrijf en de met haar in een groep verbonden ondernemingen wordt overigens juridisch geborgd door middel van

geheimhoudingsverklaringen, die standaard deel uitmaken van de opdrachtovereenkomsten van TenneT.

Concurrentie met taken/verplichtingen (artikel 5.34 wetsvoorstel)

De snelle veranderingen in het energielandschap vergen steeds meer van systeembeheerders en marktpartijen. Gedacht kan worden aan het toenemende belang van flexibiliteit en andere activiteiten, zoals een grootschalige noodstroomaggregatenpool waarmee de impact van langdurige onderbrekingen met aanzienlijke omvang sterk gemitigeerd kan worden. TenneT is van mening dat dergelijke benodigde (flexibiliteit)activiteiten in beginsel door de markt in onderlinge concurrentie aan TenneT moeten worden aangeboden, waarbij TenneT vervolgens kiest voor de meest kostenefficiënte dienst. Daar waar de markt hier onvoldoende in voorziet zou TenneT volgens artikel 5.34 van het wetsvoorstel bij AMvB ruimte moeten krijgen om opslagactiviteiten ten behoeve van netstabiliteit te ontplooiën, evenals het tot stand brengen van een noodstroomaggregatenpool, waarmee de impact van langdurige onderbrekingen met aanzienlijke omvang sterk gemitigeerd kan worden.

Slotopmerkingen

TenneT blijft, naast het wetsvoorstel, graag betrokken bij de totstandkoming van de definitieve AMvB en de bijbehorende ministeriele regelingen. TenneT is uiteraard graag bereid om haar zienswijze, commentaar en suggesties voor verbetering van de concept AMvB nader (mondeling) toe te lichten. Hiervoor kunt u contact opnemen met dhr. Jan-Paul Dijckmans of ondergetekende.

Hoogachtend,
TenneT TSO B.V.

ir. B.G.M. Voorhorst
Operationeel Directeur

DATUM 11 maart 2015
BIJLAGE BEHORENDE BIJ Zienswijze TenneT concept AMvB
STROOM
PAGINA 1 van 27

Bijlage 1

ARTIKELSGEWIJZE COMMENTAAR

CONCEPT AMVB STROOM

Dit document betreft het artikelsgewijze commentaar van TenneT op de concept AMvB STROOM zoals door het ministerie van Economische Zaken op 23 februari 2015 ter consultatie is voorgelegd. In dit commentaar zal TenneT ingaan op de voor TenneT relevante artikelen.

Besluit houdende regels met betrekking tot de productie, het transport, de handel en de levering van elektriciteit en gas (Besluit elektriciteit en gas)**Hoofdstuk 4. Inrichting systeembeheerder***§ 4.1. Aanwijzing en certificering***Artikel 4.3 (vervallen aanwijzing systeembeheerder)**

<i>Bepaling</i>	<i>Opmerkingen TenneT</i>
Lid 2: Uiterlijk op de dag waarop de aanwijzing vervalt, draagt de systeembeheerder de eigendom van het systeem over aan de rechtspersoon die als nieuwe systeembeheerder is aangewezen.	Als de Minister, nadat de aanwijzing van een systeembeheerder (A) is vervallen, een nieuwe systeembeheerder (B) aanwijst, moet B eerst worden gecertificeerd. Om gecertificeerd te kunnen worden moet B over de eigendom van het systeem beschikken. Maar die eigendom kan B mogelijk pas verwerven nadat hij is aangewezen. TenneT stelt voor om aanvullende bepalingen op te nemen, bijvoorbeeld dat B aangewezen kan worden voordat hij is gecertificeerd en dat de aanwijzing vervalt als hij niet binnen een bepaalde periode na de aanwijzing is gecertificeerd.

§ 4.2. Overdracht eigendom systeem

Het is voor TenneT niet duidelijk of deze paragraaf alleen van toepassing is op een overdracht op grond van artikel 4.3 lid 2, of op iedere overdracht. Nadere duiding hierin is gewenst.

De tekst van deze paragraaf begrijpt TenneT aldus dat de (waarde van de) tegenprestatie wordt vastgesteld op basis van artikel 4.7 en dat die waarde, als die hoger is dan het in artikel 4.4 bedoelde maximum, tot dat maximum wordt gekort. In de Nota van toelichting bij artikel 4.4 staat echter dat de tegenprestatie wordt vastgesteld op basis van artikel 4.4 en dat als dat niet lukt de artikelen 4.5 t/m 4.7 in beeld komen. Dat lijkt te betekenen dat de AMvB twee sets van grondslagen geeft om tot vaststelling van de tegenprestatie te komen, namelijk een set voor als partijen er samen uit moeten zien te komen (artikel 4.4) en een set voor als anderen de tegenprestatie moeten vaststellen (artikel 4.7). Dat lijkt TenneT vreemd. Overigens geeft artikel 4.4 niet aan hoe de waarde van de tegenprestatie moet worden vastgesteld, maar wat het maximum van die waarde is ("ten hoogste"). Artikel 4.7 geeft geen maximum.

Ook bij gedwongen overdracht van een systeem lijkt het TenneT wenselijk dat ook bijbehorende zaken, rechten en verplichtingen mee overgaan. Bijvoorbeeld ligrechten voor infrastructuur, garantierechten, vorderingen op aangeslotenen, bepaalde schulden. Over de verplichting tot overdracht daarvan, en de vaststelling van de waarde daarvan, zou wellicht ook een bepaling moeten worden opgenomen.

Artikel 4.4 (tegenpresentatie bij overdracht eigendom systeem)

<i>Bepaling</i>	<i>Opmerkingen TenneT</i>
<p>Voor de overdracht van de eigendom van een systeem wordt een tegenprestatie verricht, waarvan de waarde uiterlijk op dag van de overdracht is vastgesteld, en die ten hoogste de opbrengst vertegenwoordigt van de exploitatie van het systeem, zoals deze op basis van algemene bedrijfseconomische uitgangspunten kan worden afgeleid van de door de Autoriteit Consument en Markt in de daaraan voorafgaande periode van vijf jaar vastgestelde tarieven met betrekking tot het systeembeheer.</p>	<p>In dit artikel staat dat de waarde uiterlijk op de dag van overdracht "is vastgesteld". Moet dat niet zijn dat partijen uiterlijk op de dag van overdracht "overeenstemming hebben bereikt"? Als partijen op de dag van overdracht geen overeenstemming hebben bereikt wordt de waarde "vastgesteld" conform de artikelen 4.5 e.v., maar het is waarschijnlijk niet de bedoeling dat de overdracht van het systeem wordt opgeschort tot die procedure is afgerond.</p> <p>De tegenprestatie voor de overdracht van de eigendom van een systeem zou niet afhankelijk moeten zijn van de tariefinkomsten in de afgelopen vijf jaar maar daarentegen moeten uitgaan van de toekomstige verdien capaciteit van het over te nemen systeem indien dit systeem onder de systematiek komt te vallen van de regulering van de nieuwe eigenaar.</p> <p>De bepaling dat de tegenprestatie ten hoogste de opbrengst vertegenwoordigt van de exploitatie van het systeem kan worden heroverwogen. Indien meer wordt betaald dan in de regulering wordt vergoed, kan dit ten laste gaan van de winst- en verliesrekening van de nieuwe eigenaar. Er is dus nooit een incentive voor de nieuwe eigenaar om meer te betalen.</p>

Artikel 4.7 (uitgangspunten vaststelling tegenprestatie bij overdracht eigendom systeem)

Bepaling

Opmerkingen TenneT

1. De tegenprestatie voor de overdracht van de eigendom van een systeem waarop artikel 4.5 van toepassing is, wordt vastgesteld met inachtneming van algemeen aanvaarde vaktechnische en bedrijfseconomische methoden en uitgangspunten, waarbij rekening wordt gehouden met:

- a. de mate waarin het over te dragen systeem voldoet aan de eisen die bij of krachtens de wet zijn gesteld met betrekking tot de door dat systeem te vervullen functies en de kwaliteit;
- b. de noodzakelijk te maken kosten om het systeem aan de eisen die bij of krachtens de wet zijn gesteld te laten voldoen;
- c. de omvang van het systeem gemeten naar het aantal aangeslotenen en de systeemcapaciteit;
- d. de onderhoudstoestand;
- e. de ouderdom, de te verwachten restlevensduur en de te verwachten kosten voor noodzakelijk onderhoud en vervangingen;
- f. onzekere factoren die relevant zijn voor de hoogte van de tegenprestatie.

2. De hoogte van de tegenprestatie hangt niet af van de mate waarin het systeem waarvoor Onze Minister een systeembeheerder heeft aangewezen in technische zin, of met betrekking tot de gebruikte constructies en materialen, afwijkt of overeenstemt met een ander systeem dat de systeembeheerder in beheer heeft.

3. Het tweede lid is niet van toepassing voor zover een systeembeheerder bewijst dat die niet-toepasselijkheid een grotere doelmatigheid tot gevolg heeft.

De tegenprestatie voor de overdracht van de eigendom van een systeem waarop artikel 4.5 van toepassing is (indien de oude en nieuwe eigenaar geen overeenstemming bereiken en een opdracht verstrekken aan deskundigen) zou mede afhankelijk moeten zijn van de toekomstige verdien capaciteit van het over te nemen systeem indien dit systeem onder de systematiek komt te vallen van de regulering van de nieuwe eigenaar.

§ 4.4. Eerlijke concurrentie

Artikel 4.10 (eerlijke concurrentie)

<i>Bepaling</i>	<i>Opmerkingen TenneT</i>
<p>Handelingen die voordelen genereren die verder gaan dan in het normale handelsverkeer gebruikelijk is als bedoeld in artikel 4.13, tweede lid, van de wet zijn:</p> <ol style="list-style-type: none">Het verstrekken van gegevens aan een infrastructuurbedrijf over een aangeslotene;Het afnemen van goederen of diensten van een infrastructuurbedrijf tegen een bedrag dat hoger is dan een op marktconforme grondslag bepaald bedrag;Het toestaan van het gebruik door een groepsmaatschappij van de naam of het beeldmerk van een systeembeheerder op een wijze die verwarring bij het publiek kan veroorzaken over de herkomst van goederen of diensten ofHet gezamenlijk offeren, communiceren of factureren door een systeembeheerder en het infrastructuurbedrijf.	<p>Het verdient de aanbeveling om overeenkomstig de Nota van toelichting in de bepaling op te nemen dat het hier handelingen betreffen die "in ieder geval" voordelen genereren.</p> <p>Sub a verwijst naar "<i>een</i> infrastructuurbedrijf". Dit is niet congruent met het wetsvoorstel en zou overeenkomstig het wetsvoorstel en de geest van de bepaling veranderd kunnen worden in "<i>het</i> infrastructuurbedrijf".</p>

Hoofdstuk 5. Taken en verplichtingen beheerders van systemen

§ 5.2.1 Beheer, onderhoud en ontwikkeling systeem

TenneT reageert op het nieuwe concept, zoals opgenomen in bijlage 2. Gezien de korte tijdsduur tussen het verkrijgen van het nieuwe concept en de sluitingsdatum van de consultatie, zou TenneT graag de mogelijkheid krijgen om buiten de consultatie nogmaals te reageren en of in overleg te treden met EZ.

In artikel 5.2 lid 1 sub a is opgenomen dat een mast uitgezonderd is van enkelvoudige storing. TenneT ziet graag dat dit onderdeel verder genuanceerd wordt als gevolg van de uitkomsten van het onderzoek naar het

falen van de 4-circuit 380kV masten. Deze nuance houdt in dat het van belang is dat in de landelijke 380 kV ringstructuur en daarmee verbonden interconnectoren geen verbindingen zijn opgenomen met 4 EHS circuits, aangezien de landelijke 380 kV ringstructuur en daarmee verbonden interconnectoren van groot belang zijn om het elektriciteitssysteem als geheel in Nederland stabiel te houden. Overigens is dit ook reeds in lijn met de bestaande praktijk. Opgemerkt moet worden dat de landelijke 380 kV ringstructuur bestaat uit de centrale hoofdtring van Amsterdam, Geertruidenberg, Maasbracht en Zwolle.

Artikel 5.2 (uitzonderingssituaties)

<i>Bepaling</i>	<i>Opmerkingen TenneT</i>
<p>Lid 1: Een transmissiesysteem voor elektriciteit hoeft niet zodanig ontworpen en in werking te zijn dat het transport van elektriciteit ook verzekerd is indien zich een enkelvoudige storing voordoet voor de volgende onderdelen van het systeem of in de volgende situaties:</p> <ol style="list-style-type: none"> Een mast met een bovengrondse verbinding; De beveiliging van een railsysteem; Een koppelveld, mits onderbrekingen als gevolg van een enkelvoudige storing van het direct gekoppelde railsysteem beperkt blijven tot de onderbrekingen die in het derde lid, onderdelen c en d zijn opgenomen; Indien de systeembeheerder kan voorkomen dat zich bij een systeem op een spanningsniveau van 110 kV of 150 kV een enkelvoudige storing voordoet die leidt tot een onderbreking van transport van meer dan 100 MW verbruik of 1500 MW op het systeem ingevoede elektriciteit en die langer duurt dan 10 minuten; Indien op een railsysteem op een spanningsniveau van 110 kV of 150 kV het verbruik op de onderliggende systemen lager is dan 100 MW en de systeembeheerder kan voorkomen dat zich een enkelvoudige storing voordoet die leidt tot een onderbreking van meer 	<p>Algemeen: Een overgangsbepaling is hier essentieel. Ten tijde van het overleg tussen EZ, TenneT en de regionale netbeheerders heeft EZ een versie verstrekt met een overgangsbepaling. TenneT pleit ervoor om dit artikel ook weer hier op te nemen.</p> <p>Algemeen: EZ heeft ten tijde van het gezamenlijke overleg over dit artikel gesteld dat het begrip 'aansluitingen' niet separaat onder artikel 5.2 opgenomen hoeft te worden, omdat dit reeds gedekt is door definities bij het wetsvoorstel. Volledigheidshalve ziet TenneT graag in de toelichting opgenomen dat inderdaad 'aansluitingen' ook onder de uitzondering vallen met de argumentatie hieromtrent.</p> <p>Lid 1 sub c: tekstvoorstel: 'het direct gekoppelde railsysteem' vervangen door 'de direct gekoppelde railsystemen'.</p> <p>Lid 1 sub d: TenneT ziet hier een grote overlap met lid 2 sub b. Voorstel is om het sub hier te schrappen en lid 2 sub b aan te vullen (zie suggestie onder lid 2 sub b).</p> <p>Lid 1 sub e: TenneT stelt hier de volgende tekst voor: "een railsysteem op een spanningsniveau van 110 of 150 kV indien de systeembeheerder kan voorkomen dat een enkelvoudige storing</p>

dan 1500 MW op het systeem ingevoegde elektriciteit.

Lid 2: Een transmissiesysteem voor elektriciteit hoeft niet zodanig ontworpen en in werking te zijn dat het transport van elektriciteit verzekerd is, indien zich in normaal bedrijf een enkelvoudige storing voordoet in de volgende situaties:

- a. Indien een systeembeheerder kan voorkomen dat zich een enkelvoudige storing voordoet op een railsysteem op een spanningsniveau van 110 of 150 kV die leidt topt een onderbreking van meer dan 100 MW verbruik of 1500 op het systeem ingevoegde elektriciteit en waarbij de onderbroken velden kunnen worden overgeschakeld naar het nog ongestoorde railsysteem;
- b. Indien de systeembeheerder kan voorkomen dat zich een enkelvoudige storing voordoet op een systeem op een spanningsniveau van 110 of 150 kV inclusief de transformatoren naar een lager spanningsniveau of bij transformatoren van 220 of 380 kV naar een spanningsniveau lager dan 110 kV die leidt tot een onderbreking van meer dan 100 MW verbruik.

Lid 3: Een transmissiesysteem voor elektriciteit hoeft niet zodanig ontworpen en in werking te zijn dat het transport van elektriciteit verzekerd is indien zich ten tijde van onderhoud een enkelvoudige storing voordoet in de volgende situaties:

- a. Indien de systeembeheerder kan voorkomen dat zich bij een systeem op een spanningsniveau van 110 kV of 150 kV een enkelvoudige storing voordoet die leidt tot een onderbreking van het transport van meer dan 100

leidt tot een onderbreking van meer dan 100 MW verbruik of meer dan 1500 MW op het systeem ingevoegde elektriciteit.

Lid 2 sub a: voorstel om laatste zinsnede te wijzigen in 'een nog ongestoord railsysteem'.

Lid 2 sub b: gezien de overlap met lid 1 sub d, lid 1 sub d schrappen en hier aan het eind additioneel opnemen: 'of 1500 MW op het systeem ingevoegde elektriciteit of die langer duurt van 10 minuten.'

Lid 3 sub a: TenneT stelt voor om sub a te schrappen, omdat de inhoud reeds gedekt is door lid 3 sub b.

Lid 3 sub b: TenneT stelt voor de zinsnede 'en bijbehorende circuits' op te nemen na 'naar een lager spanningsniveau of in transformatoren'. Reden hiervoor is omdat anders alleen de storingen in de transformator zelf zijn beschreven, maar niet in de gekoppelde velden c.q. verbindingen.

Daarnaast dient het woord 'en' vervangen te worden door 'of'.

Lid 4 sub b: graag het woord 'met' schrappen.

Lid 4 sub c: TenneT stelt voor om sub c dusdanig te herformuleren, zodat de enkelvoudige storingsreserve zowel van toepassing is op HS/MS transformatoren, als op EHS/MS transformatoren. Deze laatste transformatoren hebben dezelfde functie als de HS/MS transformatoren, maar zijn direct aangesloten op 220/380 kV. Zonder deze uitzondering zouden additioneel transformatoren moeten worden geplaatst, wat ondoelmatig is.

Daarnaast dient in de laatste zin het woord 'en'

-
- MW verbruik of 1500 MW op het systeem ingevoede elektriciteit en die langer duurt dan 6 uur; vervangen te worden door 'of'.
- b. Indien een systeembeheerder kan voorkomen dat zich bij een systeem op een spanningsniveau van 110 of 150 kV inclusief de transformatoren naar een lager spanningsniveau of in transformatoren van 220 of 380 kV naar een spanningsniveau lager dan 110 kV een enkelvoudige storing voordoet die leidt tot een onderbreking van meer dan 100 MW verbruik of 1500 MW op het systeem ingevoede elektriciteit en die langer duurt dan 6 uur;
- c. Indien een systeembeheerder kan voorkomen dat een enkelvoudige storing op een railsysteem op een spanningsniveau van 220 kV of hoger leidt tot:
1. Een onderbreking van het transport van meer dan 1500 MW op het systeem ingevoede elektriciteit;
 2. Een cascade transportonderbreking op andere locaties in systemen op een spanningsniveau van 220 kV en hoger, of
 3. Een onderbreking van een afname van elektriciteit door aangesloten systemen langer dan 6 uur, waarbij geldt dat de onderbreking ten hoogste 1000 MW bedraagt gedurende de eerste twee uur na de onderbreking, en lineair afneemt van 500 naar 100 MW tussen het tweede en zesde uur na het ontstaan van de onderbreking;

hoeft niet zodanig ontworpen en in werking te zijn dat het transport van elektriciteit verzekerd is indien een systeembeheerder kan voorkomen dat zich bij de reparatie, vervanging en modificatie van:

- a. Een ondergronds circuit naar een schakelinstallatie of transformator op een spanningsniveau van 110 of 150 kV, die aan de hoogspanningszijde op niet meer dan twee circuits is aangesloten;
- b. Met een gesloten schakelinstallatie, of
- c. Een transformator van 110 of 150 kV naar lagere spanningsniveaus

een enkelvoudige storing voordoet die leidt tot een onderbreking van het transport van meer dan 100 MW verbruik of 1500 MW op het systeem ingevoegde elektriciteit en die langer duurt dan 48 uur.

§ 5.2.2 Investeringsplan

Artikel 5.3 (investeringsplan – inhoud, zichtperiode)

Bepaling	Opmerkingen TenneT
<p>1. Een systeembeheerder beschrijft in zijn investeringsplan:</p> <ol style="list-style-type: none">a. de voortgang of de realisatie van de geplande investeringen in de twee jaren voorafgaande aan het indienen van het investeringsplan;b. de ontwikkelingen in de energiemarkt die van invloed zijn op de inrichting van het systeem en een analyse van de ontwikkelingen aan de hand van scenario's;c. de voorgenomen investeringen.	<p>Voor de algemene opmerkingen ten aanzien van de inhoud van het investeringsplan verwijst TenneT naar de begeleidende brief.</p> <p>Lid 3 sub a: Hier wordt gesproken over uitbreidingen en vervangingen teneinde de capaciteitsknelpunten weg te nemen. Niet alle investeringen zijn ingegeven om capaciteitsknelpunten weg te nemen. Sommige investeringen zijn ook ingegeven om andere doeleinden dan het wegnemen van capaciteitsknelpunten. Investeringen kunnen ook ingegeven zijn om knelpunten op het gebied van kwaliteit, veiligheid, betrouwbaarheid en security op te heffen. De</p>
<p>2. Een transmissiesysteembeheerder voor elektriciteit die een transmissiesysteem op zee beheert beschrijft in zijn investeringsplan de onderdelen, genoemd in het eerste lid,</p>	

onderdeel a en c.

3. Een systeembeheerder beschrijft in zijn investeringsplan de investeringen die noodzakelijk zijn voor het transport van elektriciteit of van gas, waarbij een onderscheid wordt gemaakt in:

- a. een kwalitatieve omschrijving van de uitbreidingen en vervangingen die een systeembeheerder de eerste tien jaar verwacht teneinde de capaciteitsknelpunten weg te nemen;
- b. een kwantitatief overzicht van de uitbreidings- en vervangingsinvesteringen die een distributiesysteembeheerder in de eerste drie jaar en die een transmissiesysteembeheerder de eerste vijf jaar zal uitvoeren.

4. Bij ministeriële regeling kunnen nadere regels worden gesteld over de inhoud van een investeringsplan.

toevoeging 'capaciteits'-knelpunten is te beperkend.

Lid 3 sub b. Er wordt bepaald dat er een kwantitatief overzicht moet komen van de investeringen voor de eerste vijf jaar. Beter is om te omschrijven dat er naast een kwalitatieve omschrijving ook een kwantitatief overzicht opgenomen moet worden. Een kwantitatief overzicht zonder duidelijkheid over welke investeringen het precies gaat, is niet zo zinvol. Mede omdat er ook concreet moet worden ingegaan op het onderzoek naar alternatieven en de nut- en noodzaak van de concrete investeringsprojecten voor de eerst komende vijf jaar moet worden aangetoond.

Artikel 5.4 (investeringsplan - procedure)

Bepaling

1. Een systeembeheerder consulteert een ontwerp investeringsplan gedurende vier weken door publicatie van het ontwerp investeringsplan op zijn website.
2. Een systeembeheerder legt een ontwerp investeringsplan uiterlijk op 1 januari van een even kalenderjaar ter toetsing voor bij de Autoriteit Consument en Markt. Een transmissiesysteembeheerder legt een ontwerp investeringsplan eveneens ter toetsing voor bij Onze Minister.
3. Een systeembeheerder geeft in een ontwerp investeringsplan aan welke gevolgtrekkingen hij heeft verbonden aan de zienswijzen uit de consultatie en voegt de

Opmerkingen TenneT

Voor de algemene opmerkingen ten aanzien van de procedure van het investeringsplan verwijst TenneT naar de begeleidende brief.

In lid 2 van deze bepaling zou kunnen worden verduidelijkt dat de transmissiesysteembeheerder het ontwerp investeringsplan gelijktijdig neerlegt ter toetsing bij ACM en Onze Minister. Dit is nu niet volledig duidelijk en in de praktijk is vaak eerst ACM die beoordeelt en de minister adviseert.

Het opleggen van een bindende gedragslijn door Onze Minister ten aanzien van de

zienswijzen bij.

4. De Autoriteit Consument en Markt onderzoekt of een investeringsplan:
 - a. voldoet aan de vormvereisten;
 - b. een deugdelijke financiële onderbouwing heeft;
 - c. de noodzaak van de uitbreidings- en vervangingsinvesteringen voor het vervullen van de wettelijke taken van de systeembeheerder aantoont.
 4. De Autoriteit Consument en Markt legt, indien van toepassing, het ontwerp investeringsplan ter toetsing voor aan de ambtenaren, bedoeld in artikel 10.2, eerste lid, van de wet.
 5. Onze Minister kan binnen een termijn van 12 weken een bindende gedragslijn opleggen ten aanzien van de omschrijving van ontwikkelingen in de energiemarkt en de scenario's.
 6. Een systeembeheerder publiceert het vastgestelde investeringsplan op zijn website en zendt het investeringsplan aan Onze Minister en de Autoriteit Consument en Markt.
 7. Het eerste tot en met zesde lid is van overeenkomstige toepassing op een significante wijziging van een investeringsplan.
-

omschrijving van ontwikkelingen in de energiemarkt en de scenario's is een beperkte bevoegdheid. Is niet bedoeld te zeggen dat indien de systeembeheerder onvoldoende rekening houdt bij haar geplande investeringen om te voorzien in de transportbehoefte die volgt uit de marktontwikkelingen dat de Minister op dat moment een bindende gedragslijn kan opleggen?

§ 5.2.4 Congestie management

Op vrijdag 20 maart 2015 is een bespreking geweest tussen EZ en het GEN, waarin in is gegaan op deze paragraaf en de wensen ten aanzien wet- en regelgeving ten aanzien van het onderwerp congestie management. Onderstaande tekst is opgesteld door Netbeheer Nederland en wordt door TenneT van harte ondersteund.

Huidige situatie

De thans geldende regeling voor congestie management dateert van medio 2010. Dus voor inwerkingtreding van de "Wet voorrang voor duurzaam" (TK 31904) uit 2011.

Deze regeling hangt onder artikel 18a van de MR Tariefstructuren en voorwaarden elektriciteit en is verder uitgewerkt in de Netcode Elektriciteit en in de Informatiecode Elektriciteit en Gas.

Omdat ten tijde van de opstelling en vaststelling van deze regelgeving de Wet Voorrang voor duurzaam nog

niet in werking was, bevat deze regelgeving alleen spelregels voor congestiemanagement en niet voor een bepaalde rangorde in duurzaamheid van de productie-eenheden. Om tegemoet te komen aan het toen ook al gewenste principe van voorrang voor duurzaam is in deze regelgeving opgenomen dat niet regelbare productie-eenheden niet mee hoeven te doen aan het spel van congestiemanagement. Zolang er in een congestiegebied voldoende "grijs" aanwezig is, is daarmee de facto voorrang voor duurzaam geregeld. De bestaande regelgeving voorziet niet in de situatie dat er in een congestiegebied geen of onvoldoende "grijs" aanwezig is en er dus een volgorde binnen de categorie "groen" moet worden toegepast.

Gesignaleerde knelpunten in AMvB Congestiemanagement en de daarmee overeenkomende passage in de concept AMvB "STROOM"

De AMvB Congestiemanagement, die in 2011 al door het parlement is geaccordeerd, maar nog steeds niet in werking is getreden, bevat een drietal knelpunten die er voor zorgen dat een codewijziging die de bestaande regelgeving voor congestiemanagement in lijn brengt met de AMvB per saldo leidt tot verslechtering van de regelgeving:

- a. De AMvB regelt niet alleen een bepaalde volgorde in duurzaamheid, maar regelt ook dat alle duurzame productie-installaties altijd mee moeten doen aan congestiemanagement, ook in de situatie dat er in een congestiegebied voldoende "grijs" aanwezig is om de eventuele congestie weg te regelen.
- b. De AMvB gebruikt het begrip "congestiemanagement" in twee verschillende betekenissen, namelijk als aanduiding van het totale proces (conform de definitie in de Ewet) en als aanduiding van de feitelijke redispatch. Nu binnenkort de Europese CACM-code in werking treedt, komt daar een derde betekenis bij, namelijk t.a.v. congestie op de interconnectoren.
- c. De AMvB wekt de indruk dat alleen productie-installaties mee kunnen / mogen / moeten doen aan congestiemanagement. Volgens de bestaande regelgeving kunnen ook grote verbruikers mee doen. Voor het wegeregelen van congestie is afregelen van productie immers hetzelfde als opregelen van verbruik.

Wensen t.a.v. de concept AMvB "STROOM"

Ons oogmerk is een regeling die de beoogde doelstellingen op een doelmatige wijze laat functioneren. Dat betekent ons inziens het volgende voor de wet- en regelgeving:

- In de wet moet geregeld worden dat er regels zijn voor congestiemanagement en voor voorrang voor duurzaam. Plus een delegatiebepaling die regelt dat de kaders voor de uitwerking daarvan in de AMvB kunnen worden opgenomen.
- In de AMvB moet geregeld worden dat als congestiemanagement wordt toegepast daarbij als uitgangspunt wordt gehanteerd dat indien er in een congestiegebied voldoende "grijs" aanwezig is, "groen" niet mee hoeft te doen met congestiemanagement. Dat is de meest ultieme vorm van voorrang voor duurzaam. Pas als er in een congestiegebied onvoldoende "grijs" aanwezig is, moet "groen" mee gaan doen en moet bij de selectie van op- of afregelen rekening gehouden worden met de mate van groenheid. Tenslotte zal de AMvB een delegatiebepaling moeten hebben die het mogelijk maakt dat de technische uitvoeringsregels van congestiemanagement in de codes kunnen (blijven) staan.

- In de codes staan tenslotte de technische uitvoeringsregels voor congestiemanagement.

Conclusie

We willen EZ dringend verzoeken om de concept AMvB "STROOM" zodanig aan te passen dat:

- Duurzame elektriciteitsproducenten uitsluitend mee hoeven te doen aan congestiemanagement als in een congestiegebied onvoldoende grijs aanwezig is.
- Het begrip congestiemanagement aansluit bij de definitie in de hogere regelgeving en voor de aanduiding van de feitelijke redispatch een ander begrip wordt gebruikt.
- Duidelijk wordt dat niet alleen producenten kunnen meedoen aan congestiemanagement maar ook verbruikers.

§ 5.3 Regels inzake meten

Een algemene opmerking die TenneT hier wil plaatsen is dat onduidelijk is welke artikelen betrekking hebben op grote en/of kleine aansluitingen. Graag ziet TenneT dit nader gespecificeerd.

Artikel 5.19 (eisen meetinrichting voor elektriciteit)

Bepaling

Opmerkingen TenneT

1. Een op afstand uitleesbare meetinrichting van elektriciteit is geschikt om:
b. het actuele vermogen in Watt te registreren, weer te geven en uit te wisselen met een applicatie;
h. op afstand de gegevens, bedoeld in onderdeel g en 5.19 eerste lid, onderdeel a, met een systeembeheerder uit te wisselen, zodat deze de uitgewisselde gegevens kan lezen en gebruiken.

TenneT vindt, in het kader van bedrijfsvoering, het een goede zaak dat deze bepalingen in de AMvB opgenomen worden. Daarnaast is het zeer wenselijk dat, op verzoek van de transmissiesysteembeheerder de data near-time verkregen wordt, op verzoek van de transmissiesysteembeheerder. TenneT verwijst hierbij tevens naar Verordening 543/2013 artikel 16 lid 2 sub c.

Hoofdstuk 6. Tariefregulering

§ 6.1 Tariefstructuur

Artikel 6.1 (tariefdragers)

Bepaling

Opmerkingen TenneT

Het transporttarief, bedoeld in artikel 6.6 van de Het is volgens TenneT niet de bedoeling om

wet, van een systeembeheerder, met uitzondering van een transmissiesysteembeheerder voor gas is:

- a. voor aangeslotenen met een kleine aansluiting op een systeem voor elektriciteit afhankelijk van de grootte van de aansluitcapaciteit en wordt uitgedrukt in een vast bedrag per jaar,
- b. voor aangeslotenen met een kleine aansluiting op een distributiesysteem voor gas afhankelijk van de grootte van de aansluitcapaciteit of het verbruik en wordt uitgedrukt in een vast bedrag per jaar,
- c. voor aangeslotenen met een grote aansluiting op een systeem voor elektriciteit afhankelijk van het vermogen of verbruik op een aansluiting en
- d. voor aangeslotenen met een grote aansluiting op een distributiesysteem voor gas afhankelijk van de capaciteit.

wijzigingen aan te brengen in de huidige tariefstructuren, maar om goed vast te leggen hoe het op dit moment werkt.

Daarbij twee opmerkingen:

1. In de Nota van toelichting staat dat de transporttarieven in rekening worden gebracht bij een systeemgebruiker. Hier zou aan moeten worden toegevoegd dat de tarieven ook in rekening worden gebracht bij een andere systeembeheerder die gekoppeld is aan een systeem van een andere systeembeheerder. Zo blijft het mogelijk de tarieven van TenneT ook in rekening te brengen bij systeembeheerders van systemen die gekoppeld zijn met het transmissiesysteem (van een gelijk of ander spanningsniveau). In de wet en in de AMvB worden 'tarieven in rekening brengen' en 'kosten doorberekenen aan andere systeembeheerders' door elkaar heen gehanteerd. Het is niet denkbeeldig dat het door elkaar halen van deze begrippen tot problemen gaat leiden; sterker nog in het verleden is er een proces gevoerd tussen een RNB en TenneT over het verschil tussen kostendoorrekening en het in rekening brengen van transporttarieven aan een andere beheerder.

2. In sub c van het artikel is bepaald dat het transporttarief voor aangeslotenen met een grote aansluiting afhankelijk is van het vermogen of verbruik op een aansluiting. Duidelijk dient te zijn dat de tariefdragers ook betrekking kunnen hebben op beide elementen. In de Tarieencode is nu bepaald welke tariefdragers gelden voor elk spanningsniveau. Bij EHS en HS betreft het de tariefdragers kWgecontracteerd en kWmax per tijdseenheid. Deze tariefdragers zouden onder de bepaling in de AMvB moeten vallen.

Artikel 6.4 (bedrag voor het herstellen balans)

Bepaling

Opmerkingen TenneT

Een bedrag voor het handhaven of herstellen van de balans als bedoeld in artikel 7.6, zevende lid van de wet:

- a. Is zodanig dat het financieel voordeliger voor een programmaverantwoordelijk is de afwijking van zijn programma op te heffen dan dit door een transmissiesysteembeheerder te laten doen;
- b. Werkt geen onnodige drempel voor het gebruik van het systeem op;
- c. Bevat, indien de transmissiesysteembeheerder elektriciteit of gas levert aan de programmaverantwoordelijke voor het opheffen van de afwijking van diens programma, een component die gelijk is aan de inkoopkosten daarvan;
- d. Bevat een component die de programmaverantwoordelijke prikkelt zelfstandig te balans te herstellen.

Sub d: voorstel om slot te wijzigen: "... prikkelt afwijkingen van zijn programma te voorkomen dan wel op te heffen."

In het wetsvoorstel, artikel 7.6, achtste lid wordt verwezen naar mogelijke opname in de AMvB met betrekking tot de inhoud van het programma, de voorwaarden waaronder de programmaverantwoordelijkheid kan worden overgedragen en de gevolgen van afwijkingen van een programma. TenneT pleit ervoor om deze elementen daadwerkelijk in de AMvB op te nemen.

Hoofdstuk 8. Levering

§ 8.2 Informatieverstrekking aan aangeslotenen

Artikel 8.4 (verstrekken facturen)

Bepaling

Opmerkingen TenneT

Een leverancier verstrekt ten minste eenmaal per jaar een factuur aan een aangeslotene voor de afgenomen energie.

Zie de titel van paragraaf 8.5 en de tekst van artikel 8.14 van het wetsvoorstel alsmede de titel van paragraaf 8.2 en de tekst van artikel 8.4 van de AMvB: er wordt verschillende

terminologie gebruikt (aangeslotene, afnemer, eindafnemer)

§ 8.4 Leveringsvergunning

Een algemene opmerking ten aanzien van artikel 8.18 die TenneT hier wil plaatsen is dat alleen een wegvallende leverancier met uitsluitend kleinverbruikers is beschreven in de AMvB. Codes en processen in de markt gaan tevens in op grootverbruikers en niet vergunninghoudende leveranciers, programmaverantwoordelijke en meetverantwoordelijke partijen en het mogelijk gecombineerd optreden van het wegvallen van meerdere marktpartijen (programmaverantwoordelijke en leverancierscombinatie).

Artikel 8.18 (wegvallen leverancier)

Bepaling

Opmerkingen TenneT

Lid 4: Een beschikking tot intrekking van een leveringsvergunning treedt ten hoogste tien werkdagen na de dag, waarop die beschikking is genomen, in werking. De vergunninghouder dan wel de bewindvoerder en vergunninghouder tezamen of de curator geeft daarvan onverwijld bericht aan de aangeslotenen met een kleine aansluiting aan wie hij elektriciteit of gas levert.

Indien een grote (vergunninghoudende) leverancier wegvalt, dan is een tijdspanne van ten hoogste tien dagen niet haalbaar voor de leverancierswissel. Daarom stelt TenneT in overeenstemming met het huidige Codewijzigingsvoorstel leveringszekerheid *in beginsel* ten hoogste tien werkdagen voor.

Lid 7: Een transmissiesysteembeheerder brengt aan alle vergunninghouders, naar evenredigheid van het aantal aangeslotenen met een kleine aansluiting dat zij beleveren, een deel van de te zijnen laste blijvende kosten, gemaakt ter uitvoering van zijn taak bedoeld in het vijfde lid, onderdeel c, in rekening. Een vergunninghouder berekent het desbetreffende bedrag door aan de aangeslotenen met een kleine aansluiting die hij elektriciteit of gas levert, waarbij elke aangeslotene met een kleine aansluiting een gelijk bedrag in rekening wordt gebracht.

Volgens TenneT zou TenneT een vergoeding moeten krijgen voor alle te zijnen laste blijvende kosten. Daarnaast is TenneT van mening dat de kosten in rekening moeten worden gebracht bij alle systeemgebruikers, aangezien zij ook profiteren van de regeling.

Hiervoor zou de transmissiesysteembeheerder elektriciteit moeten inkopen, terwijl zij dit niet mag aangezien het inkopen van elektriciteit geen wettelijke taak is van de transmissiesysteembeheerder. Ten slotte, zou de transmissiesysteembeheerder een vergoeding moeten ontvangen voor *alle* kosten die zij voor het ter beschikking stellen van elektriciteit maakt, dus voor het geheel van de te zijnen laste blijvende kosten, in plaats van

Lid 8: Indien ondanks de toepassing van dit

artikel de vergunninghouder gedurende de periode, bedoeld in het vijfde lid, onderdeel c, onvoldoende elektriciteit of gas krijgt toegeleverd voor de levering aan de aangeslotenen met een kleine aansluiting, stelt de transmissiesysteembeheerder in die periode naar vermogen elektriciteit of gas ter beschikking aan de vergunninghouder. Met betrekking tot de met deze verplichting verband houdende, te zijnen laste lijdende kosten is het zevende lid van overeenkomstige toepassing.

voor slechts een deel.

Hoofdstuk 9. Codes

Artikel 9.1 (initiatief gezamenlijke systeembeheerders)

Bepaling

Opmerkingen TenneT

Lid 1: Een verzoek tot het doen van een voorstel tot wijziging van de technische codes of tarievcodes als bedoeld in artikel 9.4, eerste lid, van de wet wordt gedaan onder opgave van redenen die een dergelijke wijziging noodzakelijk maken.

TenneT stelt voor om in dit lid na 'noodzakelijk' 'of wenselijk' in te voegen.

Hoofdstuk 10. Uitvoering en toezicht

Artikel 10.2 (informatieverschaffing transmissiesysteembeheerder)

Bepaling

Opmerkingen TenneT

Een transmissiesysteembeheerder verstrekt voor 1 juli van elk kalenderjaar aan de Autoriteit Consument en Markt een overzicht van de financiële middelen waarover hij beschikt ten behoeve van de uitvoering van zijn wettelijke taken, waaruit blijkt welke financiële middelen voor de afzonderlijke taken beschikbaar zijn.

Het verstrekken van een dergelijk financieel overzicht gaat volgens TenneT wat ver, gezien de bestaande regelgeving en verplichting daaromtrent op grond van BW en onderhavige AMvB. In de huidige elektriciteitswet staat in artikel 19b lid 1 sub d een dergelijke verplichting genoemd voor alleen regionale netbeheerders en uitdrukkelijk niet voor TenneT. TenneT ziet geen reden waarom dit artikel ook expliciet voor TenneT moet gelden.

ARTIKELSGEWIJZE COMMENTAAR

WETSVOORSTEL STROOM

Gezien de concept AMvB, zoals geconsulteerd vanaf 23 februari 2015, en het wetsvoorstel STROOM met elkaar verweven zijn, heeft TenneT bij de analyse van de concept AMvB tevens geconstateerd dat in het wetsvoorstel op een aantal punten verbeteringen kunnen worden aangebracht. Derhalve heeft TenneT tevens in dit document suggesties opgenomen ten behoeve van het wetsvoorstel STROOM. Volledigheidshalve merkt TenneT op dat dit enkel en alleen opmerkingen op artikelen zijn die TenneT bij de analyse van de concept AMvB is tegengekomen.

Voorstel van wet houdende regels met betrekking tot de productie, het transport, de handel en de levering van elektriciteit en gas (Elektriciteits- en gaswet)

Hoofdstuk 5. Taken en verplichtingen beheerders van systemen

§ 5.3 Regels omtrent meten

Artikel 5.12 (meetinrichting algemeen)

Bepaling

Opmerkingen TenneT

1. Een systeembeheerder stelt op verzoek een meetinrichting ter beschikking aan een aangeslotene met een grote aansluiting en beheert op verzoek deze meetinrichting.

TenneT stelt voor om de zinsnede 'op verzoek van een aangeslotene' toe te voegen aan dit lid.

Daarnaast dient in dit lid duiding gegeven te worden aan het begrip 'grote aansluiting'.

Graag ziet TenneT ook een additioneel lid toegevoegd met de volgende strekking: Indien een grootverbruiker geen gehoor geeft aan het plaatsen van een telemetrieaansluiting, dan dient een systeembeheerder een erkend meetbedrijf opdracht te geven om deze te plaatsen.

Artikel 5.15 (weigeren slimme meter)

Bepaling

Opmerkingen TenneT

Indien een distributiesysteembeheerder op grond van artikel 5.13 of artikel 5.14 een op afstand uitleesbare meetinrichting ter beschikking stelt, kan de aangeslotene deze meetinrichting weigeren. In dat geval stelt de distributiesysteembeheerder een niet op afstand uitleesbare meetinrichting ter beschikking.

Een andere mogelijkheid is dat de distributiesysteembeheerder een meetinrichting zodanig in kan richten dat deze op afstand niet uitleesbaar is. Dit kan een nieuwe of bestaande meetinrichting zijn. Hiervoor hoeft hij niet separaat een niet op afstand uitleesbare meetinrichting beschikbaar te stellen.

Artikel 5.25 (wegvallen leverancier)

Bepaling

Opmerkingen TenneT

1. Een systeembeheerder treft ten behoeve van aangeslotenen voorzieningen voor het geval van een faillissement van een leverancier of een programmaverantwoordelijke of indien de vergunning van een leverancier wordt ingetrokken.
2. Bij algemene maatregel van bestuur kunnen ter uitvoering van het eerste lid nadere regels worden gesteld over de wijze waarop enerzijds transmissiesysteembeheerders en anderzijds distributiesysteembeheerders en systeemgebruikers zich jegens elkaar gedragen.

De titel van dit artikel zou verruimd moeten worden aangezien de bepaling ook gaat over het faillissement van programmaverantwoordelijke partijen. Daarenboven staat de bepaling niet stil bij het wegvallen van een programmaverantwoordelijke en leverancierscombinatie, terwijl dit in lagere regelgeving wel het geval is

Bijlage 2

NIEUW CONCEPT VOOR DE UITZONDERINGEN OP DE ENKELVOUDIGE STORINGSRESERVE

(ARTIKEL 5.2 CONCEPT AMVB)

Ten tijde van de consultatieperiode van de concept AMvB zijn EZ, TenneT en de regionale netbeheerders (vertegenwoordigd door Netbeheer Nederland en Liander) gezamenlijk in overleg getreden over artikel 5.2 van de concept AMvB en de behorende passage in de Nota van toelichting. Het gesprek tussen EZ, TenneT en de regionale netbeheerders heeft geresulteerd in een nieuw concept van artikel 5.2 van de concept AMvB en de bijbehorende Nota van toelichting, verkregen 20 maart 2015. Volledigheidshalve: dit nieuwe concept is opgesteld door EZ. TenneT heeft dit concept opgenomen in deze bijlage. Resterende opmerkingen ten aanzien dit artikel zijn opgenomen in bijlage 1.

Artikel 5.2 (uitzonderingssituaties)

1. Een transmissiesysteem voor elektriciteit hoeft niet zodanig ontworpen en in werking te zijn dat het transport van elektriciteit ook verzekerd is indien zich een enkelvoudige storing voordoet voor de volgende onderdelen van het systeem of in de volgende situaties:

a. een mast met een bovengrondse verbinding;
b. de beveiliging van een railsysteem;
c. een koppelveld, mits onderbrekingen als gevolg van een enkelvoudige storing van het direct gekoppelde railsysteem beperkt blijven tot de onderbrekingen die in het derde lid, onderdelen c en d zijn opgenomen.

d. indien de systeembeheerder kan voorkomen dat zich bij een systeem op een spanningsniveau van 110 kV of 150 kV een enkelvoudige storing voordoet die leidt tot een onderbreking van het transport van meer dan 100 MW verbruik of 1500 MW op het systeem ingevoede elektriciteit en die langer duurt dan 10 minuten;

e. indien op een railsysteem op een spanningsniveau van 110 of 150 kV het verbruik op de onderliggende systemen lager is dan 100 MW en de systeembeheerder kan voorkomen dat zich een enkelvoudige storing voordoet die leidt tot een onderbreking van meer dan 1500 MW op het systeem ingevoede elektriciteit.

2. Een transmissiesysteem voor elektriciteit hoeft niet zodanig ontworpen en in werking te zijn dat het transport van elektriciteit verzekerd is indien zich in normaal bedrijf een enkelvoudige storing voordoet in de volgende situaties:

a. indien een systeembeheerder kan voorkomen dat zich een enkelvoudige storing voordoet op een railsysteem op een spanningsniveau van 110 of 150 kV die leidt tot een onderbreking van meer dan 100 MW verbruik of 1500 MW op het systeem ingevoede elektriciteit en waarbij de onderbroken velden kunnen worden overgeschakeld naar het nog ongestoorde railsysteem;

b. indien de systeembeheerder kan voorkomen dat zich een enkelvoudige storing voordoet op een systeem op een spanningsniveau van 110 of 150 kV inclusief de transformatoren naar een lager spanningsniveau of bij transformatoren van 220 of 380 kV naar een spanningsniveau lager dan 110 kV die leidt tot een onderbreking van meer dan 100 MW verbruik.

3. Een transmissiesysteem voor elektriciteit hoeft niet zodanig ontworpen en in werking te zijn dat het transport van elektriciteit verzekerd is indien zich ten tijde van onderhoud een enkelvoudige storing voordoet in de volgende situaties:

a. indien de systeembeheerder kan voorkomen dat zich bij een systeem op een spanningsniveau van 110 kV of 150 kV een enkelvoudige storing voordoet die leidt tot een onderbreking van het transport van meer dan 100 MW verbruik of 1500 MW op het systeem ingevoede elektriciteit en die langer duurt dan 6 uur;

b. indien een systeembeheerder kan voorkomen dat zich bij een systeem op een spanningsniveau van 110 of 150 kV inclusief de transformatoren naar een lager spanningsniveau of in transformatoren van 220 of 380 kV naar een spanningsniveau lager dan 110 kV een enkelvoudige storing voordoet die leidt tot een onderbreking van meer dan 100 MW verbruik of 1500 MW op het systeem ingevoede elektriciteit en die langer duurt dan 6 uur;

c. indien een systeembeheerder kan voorkomen dat een enkelvoudige storing op een railsysteem op een spanningsniveau van 220 kV of hoger leidt tot:

1°. een onderbreking van het transport van meer dan 1500 MW op het systeem ingevoede elektriciteit,

2°. een cascade transportonderbreking op andere locaties in systemen op een spanningsniveau van 220 kV en hoger, of

3°. een onderbreking van de afname van elektriciteit door aangesloten systemen langer dan 6 uur, waarbij geldt dat de onderbreking ten hoogste 1000 MW bedraagt gedurende de eerste twee uur na de onderbreking, en lineair afneemt van 500 naar 100 MW tussen het tweede en zesde uur na het ontstaan van de onderbreking;

d. indien een systeembeheerder kan voorkomen dat een enkelvoudige storing in een railsysteem op een spanningsniveau van 110 of 150 kV leidt tot:

1°. een onderbreking van het transport van meer dan 1500 MW aan op het systeem ingevoede elektriciteit, of

2°. een onderbreking van de afname van elektriciteit door aangesloten systemen langer dan 6 uur, waarbij geldt dat de onderbreking van de afname van elektriciteit ten hoogste 1000 MW bedraagt gedurende de eerste twee uur na de onderbreking, en lineair afneemt van 500 naar 100 MW tussen het tweede en zesde uur na het ontstaan van de onderbreking.

4. Een transmissiesysteem voor elektriciteit hoeft niet zodanig ontworpen en in werking te zijn dat het transport van elektriciteit verzekerd is indien een systeembeheerder kan voorkomen dat zich bij de reparatie, vervanging of modificatie van:

a. een ondergronds circuit naar een schakelinstallatie of transformator op een spanningsniveau van 110 of 150 kV, die aan de hoogspanningszijde op niet meer dan twee circuits is aangesloten,

b. een met gesloten schakelinstallatie, of

c. een transformator van 110 of 150 kV naar lagere spanningsniveaus

een enkelvoudige storing voordoet die leidt tot een onderbreking van het transport van meer dan 100 MW verbruik of 1500 MW op het systeem ingevoede elektriciteit en die langer duurt dan 48 uur.

Artikel 5.2 (uitzonderingssituaties)

Artikel 5.2 bevat de onderdelen en situaties waarin kan worden afgeweken van de eis dat een transmissiesysteem voor elektriciteit zodanig ontworpen en in werking moet zijn dat het transport van elektriciteit ook verzekerd is indien zich een enkelvoudige storing voordoet. In paragraaf 2 van het algemeen deel van deze toelichting wordt de achtergrond van het bestaan van uitzonderingen algemeen toegelicht. Hieronder wordt daarom op de verschillende uitzonderingen ingegaan.

In het eerste lid worden de onderdelen van het systeem en de situaties genoemd waarvoor generiek geen storingsreserve hoeft te bestaan. Voor deze onderdelen en situaties is het dus niet van belang of het systeem in onderhoud is, in normaal bedrijf, of dat het systeem wordt gerepareerd, vervangen of gemodificeerd.

In het eerste lid, onderdeel a, worden masten met bovengrondse verbindingen uitgezonderd. In de praktijk beschikken circuits op hoogspanningsmasten niet over een enkelvoudige storingsreserve ten behoeve van het falen van een mast. Het falen van een mast leidt tot het gelijktijdig uitvallen van alle circuits die aan de mast zijn aangebracht. Het inpassen van extra hoogspanningsverbindingen om over een enkelvoudige storingsreserve ten aanzien van masten te beschikken, is zeer kostbaar en kan niet rekenen op maatschappelijke draagvlak. De kans dat een mast faalt, is zeer klein. De effecten zijn bovendien vaak snel op te vangen vanwege de verschillende ringstructuren in het Nederlandse hoogspanningsnet. Hoewel de kans dat een mast faalt klein is kunnen de gevolgen wel groot zijn, zeker als over verbindingen grote vermogens worden getransporteerd. Gelet op het toenemend gebruik van 4-circuits 380 kV verbindingen op 1 mast, de grote mogelijk grensoverschrijdende impact indien zich ondanks het lage risico toch een storing voordoet in combinatie met het ontbreken van draagvlak voor de inpassing van extra masten, maakt een beperkte begrenzing op het gebruik van dergelijke verbindingen wenselijk. Om de leveringszekerheid in Nederland te garanderen is het van belang dat in de landelijke 380 kV ringstructuur en de daarmee verbonden interconnectoren geen 4-circuits 380 kV verbindingen zijn opgenomen. Deze beperkte maar voor de leveringszekerheid noodzakelijke begrenzing op het gebruik van 4-circuits 380 kV-verbindingen met een hoog transportvermogen is in lijn met de huidige praktijk.

In het eerste lid, onderdeel b, wordt de beveiliging van een railsysteem uitgezonderd van de enkelvoudige storingsreserve omdat de kans dat een enkelvoudige storing in een railbeveiliging leidt tot het onterecht afschakelen van meerdere railsystemen als gevolg van de ontwikkeling van digitale logica en self-check functies verwaarloosbaar klein is geworden.

In het eerste lid, onderdeel c, worden koppelvelden uitgezonderd van de verplichte storingsreserve. Koppelvelden verbinden twee railsystemen met elkaar en zorgen er voor dat railsystemen kunnen functioneren met een enkelvoudige storingsreserve. Bij een volledig in bedrijf zijnd systeem zal het koppelveld bij een storing in een van de rails automatisch uitschakelen zodat het tweede railsysteem zonder storing kan blijven functioneren. Een storing in een koppelveld zelf kan als gevolg hebben dat de railsystemen aan beide zijden van het koppelveld worden uitgeschakeld. Er ontstaat daardoor bij een storing in een koppelveld hetzelfde effect als bij het gelijktijdig uitvallen van twee railsystemen. Tijdens onderhoud staan koppelvelden open, staat er geen spanning op. Uitschakeling van de met het koppelveld verbonden railsystemen is in dat geval niet mogelijk. Het uitvallen van een koppelveld levert tijdens onderhoud dan ook geen risico op voor de aangesloten railsystemen. Om risico's als gevolg van het uitvallen van een koppelveld te beperken worden aan koppelvelden in normaal bedrijf dezelfde eisen gesteld als aan de railsystemen die er op zijn aangesloten tijdens onderhoudssituaties.

In het eerste lid, onderdeel d, worden systemen op 110 en 150 kV uitgezonderd wanneer de systeembeheerder kan voorkomen dat een storing leidt tot een onderbreking van meer dan 100 MW verbruikte elektriciteit of 1500 MW ingevoede elektriciteit die langer duurt dan 10 minuten. Voor de 110 en 150 kV systemen werd door de Elektriciteitswet 1998 een enkelvoudige storingsreserve voorgeschreven zonder uitzonderingen. Uitsluitend tijdens onderhoud werd een onderbreking toegestaan

indien de duur daarvan korter was dan 6 uur en het getroffen vermogen lager dan 100 MW. De door de ACM vastgestelde Netcode Elektriciteit maakt een uitzondering op de verplichting om tijdens normale bedrijfsvoering een enkelvoudige storingsreserve aan te houden: als de onderbrekingsduur korter is dan 10 minuten en het getroffen vermogen lager is dan 100 MW, hoeft op grond van die regelgeving geen storingsreserve te worden aangehouden. Hoewel de wettelijke grondslag voor die uitzondering ontbrak word in de praktijk wel gehecht aan deze mogelijkheid. De reden daarvoor is dat het met deze uitzondering voor beheerders van distributiesystemen mogelijk is om bij een storing in een HS/MS-transformator of een HS-aansluitveld of in netuitlopers waar geen schakelinstallatie aan het eind van de uitloper is aangebracht, om te schakelen op een andere HS/MS transformator. Uit de MKBA komt naar voren dat het zeer ondoelmatig zou zijn om in die gevallen onverkort vast te houden aan de enkelvoudige storingsreserve omdat daarvoor parallele bedrijfsvoering noodzakelijk is terwijl daarmee het aantal storingsminuten nauwelijks zou worden teruggebracht. Door de in de praktijk gehanteerde uitzondering te formaliseren worden deze ondoelmatige uitgaven voorkomen. Om die reden wordt deze uitzondering van een onderbreking van maximaal 100 MW voor 10 minuten opgenomen in dit besluit. Daarnaast wordt in deze regeling een grens opgenomen voor de toegestane onderbreking van productie. Deze nieuwe grens hangt samen met de ontwikkelingen van grootschalige productie en duurzame opwekking waarbij het tevens wenselijk is om ook voor de toekomst te borgen dat een storing slechts leidt tot een beperkte afschakeling van geproduceerde elektriciteit. Gelet op het onderzoek van de in de inleiding genoemde werkgroep is het doelmatig om de grens van het maximaal toegestane productievermogen dat mag uitvallen als gevolg van een storing iets groter te laten zijn dan het vermogen van de grootste generator die op het Nederlandse transmissiesysteem is aangesloten. De grens wordt thans vastgelegd op 1500 MW.

In het eerste lid, onderdeel e, worden railsystemen op 110 en 150 kV uitgezonderd indien daarop niet meer dan 100 MW verbruikte elektriciteit is aangesloten en wordt voorkomen dat een storing leidt tot een onderbreking van meer dan 1500 MW ingevoede elektriciteit. Deze uitzondering is nader toegelicht in de toelichting op het eerste lid, onderdeel d.

Het tweede lid betreft de situaties waarin het hebben van een storingsreserve in normaal bedrijf niet vereist is.

Het tweede lid, onderdeel a, zondert railsystemen op een spanningsniveau van 110 of 150 kV uit indien een systeembeheerder kan voorkomen dat indien zich een enkelvoudige storing voordoet meer dan 100 MW verbruik of 1500 MW op het systeem ingevoede elektriciteit wordt onderbroken en waarbij de onderbroken velden kunnen worden overgeschakeld naar het nog ongestoorde railsysteem. Voor deze uitzondering wordt verwezen naar de toelichting op het eerste lid, onderdeel d.

Het tweede lid, onderdeel b, zondert de situatie uit waarin de systeembeheerder kan voorkomen dat een storing leidt tot een onderbreking van meer dan 100 MW verbruikte elektriciteit of 1500 MW ingevoede elektriciteit die langer langer duurt dan 10 minuten

Het derde lid betreft de situaties waarin het hebben van een storingsreserve ten tijde van gewoon onderhoud niet vereist is. Gewoon onderhoud betreft enkel klein onderhoud, niet de reparatie, vervanging of modificatie van het systeem.

Het derde lid, onderdeel a, zondert systemen op 110 of 1150 kV uit indien de systeembeheerder kan voorkomen dat een enkelvoudige storing leidt tot een onderbreking van het transport van meer dan 100 MW verbruik of 1500 MW op het systeem ingevoede elektriciteit en die langer duurt dan 6 uur. Deze uitzondering is overgenomen uit de Elektriciteitswet 1998 en wordt eveneens uitgebreid met grens voor de toegestane onderbreking van ingevoede elektriciteit die is toegelicht in de toelichting op het eerste lid onderdeel d.

Het derde lid, onderdeel b, zondert de situatie uit wanneer er sprake is van een onderbreking van 100 MW en 6 uur in onderhoudssituaties. De uitzondering uit de Elektriciteitswet 1998 dat in onderhoudssituaties geen enkelvoudige storingsreserve hoeft te worden aangehouden voor zover een storing niet leidt tot een onderbreking van meer dan 100 MW voor maximaal 6 uur is in dit besluit overgenomen.

Systemen op een spanningsniveau van 220 kV en hoger dienen naast het waarborgen van de nationale functie, ook een belangrijke internationale transportfunctie. In de praktijk functioneren de railsystemen tijdens onderhoud niet altijd met een enkelvoudige storingsreserve. Daarom wordt deze situatie uitgezonderd in het derde lid, onderdeel c. De uitval van een laatst in bedrijf zijnde railsysteem kan leiden tot verschuivingen van de (internationale) transporten over alternatieve routes. Indien deze alternatieve routes over onvoldoende capaciteit beschikken kan een dergelijk verschuiving leiden tot cascade-uitval van elektriciteit op 220/380 kV-verbindingen die zich afhankelijk van de optredende belastingen kan uitbreiden over Nederlandse grenzen. Omdat dergelijke cascade-storingen leiden tot grote economische schade en ernstige maatschappelijke implicaties kan veroorzaken wordt de regelgeving voor deze onderdelen aangescherpt met het criterium dat een enkelvoudige storing tijdens onderhoudssituaties niet mag leiden tot cascadeonderbrekingen van productie en belasting in andere schakel en transformatorstations op 220 kV en hoger.

Het vierde lid zondert de situatie uit wanneer tijdens vervanging, reparatie en modificatie van kabels in netuitlopers, GIS systemen en HS/MS transformatoren een storing optreedt. De kans dat dit gebeurt is zeer klein en de kosten van het aanbrengen van een extra storingsreserve wegen volgens de MKBA niet op tegen de winst van het aantal storingsminuten dat daarmee wordt gerealiseerd. Vanwege de lange duur van een onderbreking is de maatschappelijke impact mogelijk substantieel. De enkelvoudige storingsreserve wordt om die reden tijdens vervanging, reparatie en modificatie van kabels in netuitlopers, GIS systemen en HS/MS transformatoren niet verplicht maar de tijdsduur en omvang van een mogelijke onderbreking worden in deze regeling wel beperkt. Vanwege de verschillende hersteltijden die gelden voor kunststofkabels, oliedrukkabels of UGD kabel wordt daarbij onderscheid gemaakt tussen deze verschillende kabeltechnologieën die in de loop der jaren zijn gebruikt. De voorgestelde beperking vereist dat de bestaande netuitlopers gevoed door UGD-kabels versneld opgelost worden omdat deze

kabeltechnologie de langste hersteltijd kent.

